

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮತ್ತು ಹೋಮ ಕೃಷಿ

ಪ್ರಮೋದ ಬಾಸರಕರ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ-೫೮೦ ೦೦೫

(☎: ೯೪೪೮೪೯೫೩೩೪ ಮಿಂಚಂಚೆ: pwbyoga@yahoo.com)

ಭಾರತೀಯ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪ, ಕರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಯಜ್ಞವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಮಾತ್ರ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಯಜ್ಞದ ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ ಸಮೀಪವಿರುವ ಶಿವಪುರಿಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಗಜಾನನ ಮಹಾರಾಜರು ೧೯೪೪ ರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಯಜ್ಞದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಇಂದು ೬೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಇದೆ. ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನವಲ್ಲ. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿ ಹೊಂದಿರುವ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣಿ, ಸಸ್ಯ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಾಣುಗಳು, ಕೀಟಾಣುಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಲಾಭವಾಗಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ.

ಇಂದು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕಾಯಿಪಲೈ, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಧಾನ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಷಪೂರಿತ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರೂ ವಿಷ ಪೂರಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ಶರೀರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೋಗಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ತರಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ರೋಗವನ್ನು ಸಮೂಲ ನಷ್ಟ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಮಟ್ಟ ತಲುಪಿದ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿಯು ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಆಂತರಿಕ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಅಂದರೆ ಹೋಮದ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥ, ದೇಶ, ಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದೇ ಬಂಧನಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ, ತರುಣ-ವೃದ್ಧ, ಬಾಲಕ-ಬಾಲಕಿ ಮೊದಲಾದವರೂ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಯಜ್ಞದ ವಿಧಾನ

ತಾಮ್ರದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಕಾರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪಿರಾಮಿಡ್‌ನಲ್ಲಿ ದೇಶಿ ಗೋವಂಶದ (ಆಕಳು ಮತ್ತು ಎತ್ತು) ಸಗಣೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕುಳ್ಳನ್ನು ಆಕಳ

ತುಪ್ಪದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉರಿಸಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನುಚ್ಚುಗಡ ಅಂದರೆ ಇಡಿಯಾಗಿರುವ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡದಿರುವ ಎರಡು ಚಿಟಿಕೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು (ಅಕ್ಷತೆ) ಆಕಳ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಉರಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ಆಹುತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೇ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಾಕು. ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಅಕ್ಷತೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ “ಸೂರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಸೂರ್ಯಾಯ ಇದಂ ನ ಮಮ”ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ “ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ

ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಇದಂ ನ ಮಮ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಶಾಂತವಾದಾಗ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೂದಿಯನ್ನು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೋಮಕುಂಡದಿಂದ ತೆಗೆದು ಒಂದು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಡಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮಾಡುವಾಗ ಹೋಮಕುಂಡವನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ "ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯೇ ಇದಂ ನ ಮಮ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡನೆಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ, “ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಇದಂ ನ ಮಮ” ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಇಷ್ಟೇ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಈ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಳ ತುಪ್ಪದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡದಿರುವ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಆಕಳ ತುಪ್ಪವು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಯಜ್ಞವು ವೇದಪ್ರಣೇತ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಯಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಉಪಶಾಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಸರಳ ಹೋಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

೧. ವ್ಯಾಹೃತಿ ಹೋಮ

ಈ ಹೋಮವನ್ನು ದಿನದ ಯಾವುದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಕ್ಕೆ

ಮೀಸಲಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಈ ಸಂಧಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬಾರದು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಹೋಮಕ್ಕೂ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಂತ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ಹೋಮದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮೂರು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಆಯಾ ಮಂತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹನಿಗಳಷ್ಟು ಆಕಳ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಚಮಚದಷ್ಟು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಾಹೃತಿ ಹೋಮದ ಮಂತ್ರಗಳು ಹೀಗಿವೆ :

ಭೂ ಸ್ವಾಹಾ, ಅಗ್ನಯ ಇದಂ ನ ಮಮ ।

ಭುವಃ ಸ್ವಾಹಾ, ವಾಯವೇ ಇದಂ ನ ಮಮ ।

ಸುವಃ ಸ್ವಾಹಾ, ಸೂರ್ಯಾಯ ಇದಂ ನ ಮಮ ।

ಭೂರ್ಭುವಃ : ಸುವಃ : ಸ್ವಾಹಾ, ಪ್ರಜಾಪತಯ ಇದಂ ನ ಮಮ ।

ಈ ಹೋಮವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಶುಭಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು, ಬೆಳೆಗಳ ಕಟಾವು ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

೨. ಓಂ ತ್ರೈಂಬಕಮ್ ಹೋಮ

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೋಮಕ್ಕಾಗಿ ಸರತಿಯಂತೆ ಒಬ್ಬರ ನಂತರ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಕುಳಿತು ಕನಿಷ್ಠ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ “ಓಂ ತ್ರೈಂಬಕಮ್” ಹೋಮವನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರಾದರೂ ಹೊಸಬರು ೧೫ ನಿಮಿಷ ಕುಳಿತು ಈ ಹೋಮ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದಿನ ಸಲ ಕುಳಿತಾಗ ಇನ್ನೂ ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಕುಳಿತಿರಲು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೋಮದ ಉಪಶಾಮಕ ಪ್ರಭಾವದ ಅನುಭವ ಅವರಿಗೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಹೋಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಈ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಓಂ ತ್ರ್ಯಂಬಕಂ ಯಜಾಮಹೇ ಸುಗಂಧಿಂ ಪುಷ್ಪಿಧರ್ಮನಮ್ |

ಉರ್ವಾರುಕಮಿವ ಬಂಧನಾನ್ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮುಕ್ತೀಯ ಮಾನ್ಯಮೃತಾತ್ | ಸ್ವಾಹಾ ||

ಇಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಆಕಳ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಸಹಿತ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಕಂಪನ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನ (Resonance Centre) ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕಂಪನ ಸ್ತಂಭಗಳು

ಹೋಮ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲಯಜ್ಞವೇ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಯಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಹೊಲದ ಇಲ್ಲವೆ ತೋಟದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಕಂಪನ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡೂವರೆ-ಮೂರಡಿ ನೆಲವನ್ನು ಅಗೆದು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಚೌಕಾಕೃತಿಯನ್ನು (ಸ್ತಂಭ) ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಕುಳಿತಾಗ ನಮ್ಮ ಎದೆಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗುವಷ್ಟು ಎತ್ತರದವರೆಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಳ ಸಗಣೆಯ ಕುಳ್ಳನ್ನು ತುಪ್ಪದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉರಿಸಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಗೆದ ತೆಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು. ಸಿಮೆಂಟ್ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ತಂಭದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದಾಗ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಡಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಲಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಹೋಮದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಎಡಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ

ಬಲಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಹೃತಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತಂಭದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಈ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವ, ಪಶ್ಚಿಮ, ಉತ್ತರ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ೩೫೦ ಮೀಟರ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಐದು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನಾಲ್ಕು ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ಈ ಪ್ರತಿಕಂಪನ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ೧೦೦ ಎಕರೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಬಿರುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ೬೦ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರಹದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವದರ ಬಗ್ಗೆ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖ ಇಲ್ಲ.

ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಸ್ತಂಭದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಬಾಜುವು ಅಕ್ಷಾಂಶ ರೇಖಾಂಶಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾಲ್ಕು ಸ್ತಂಭಗಳ ಒಂದೊಂದು ಬಾಜು ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ತಂಭದ ಒಂದು ಬಾಜುಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೆಂಗಿನಗರಿ ಮುಂತಾದ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿಸಿ ೩ x ೪ ಮೀಟರ ಆಕಾರದ ಗುಡಿಸಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಈ ಗುಡಿಸಲದಿಂದ ಬೇಸಿಗೆ, ಮಳೆ, ಚಳಿಗಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಆಚರಿಸುವವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಡಿಸಲಿನ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವವರು ಕೇಂದ್ರ ಸ್ತಂಭದ ಎದುರುಗಡೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರ ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಡಿಸಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಎರಡು ಹೋಮಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ “ಓಂ ತ್ರ್ಯಂಬಕಮ್ ಹೋಮ”ವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಈ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಗುಡಿಸಲದ ಸೂತ್ರಮುತ್ತುಲು ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮೂರೂ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೊರೆತ ಬಾದಿಯನ್ನು ಒಂದರಲ್ಲೊಂದು ಸೇರಿಸಬಾರದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಒಣಗಿದ

ಎಲೆಗಳು, ಗಿಡದ ತೊಗಟೆಗಳು, ನಾಶವಾಗುವ ಸಸ್ಯಜನ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಗಣೆ ಗೊಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಬೂದಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಕಳ ತುಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಸಗಣೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ ಹೊಗೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಭರಿತವಾಗಿರುವ ವಾತಾವರಣ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಆಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಎರಡೂ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ವೈದಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಕುಂಡದಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಹೊಗೆಯು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಔಷಧಿಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಾಯುವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮಳೆಯಾದಾಗ ಭೂಮಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದ 'ಮಳೆಯ ಚಕ್ರ' (Rain cycle) ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮುಂಗಾರು ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರಿ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಯಜ್ಞ ಚಕ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಹೋಮ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಷಪೂರಿತ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ರಸಗೊಬ್ಬರ, ಕೀಟನಾಶಕ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು
- ನೆಲ-ಜಲದ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಗುಣಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಲ ಕೊಡುವುದು

ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ

- ಕಾನಪೂರದ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಸಿವೆ ಬೀಜದ ಮೇಲೆ ಹೋಮ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩೦ ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಆಕಳ ಸಗಣೆ, ಮೂತ್ರ ಹಾಗೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೂದಿಯ ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ರಾಜಸ್ಥಾನದ ರೈತರಾದ ಶ್ರೀ ಧನಲಾಲ್ ಇವರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೋರರ್ ಪೀಡಿತ ಟೊಮೆಟೋ ಹಣ್ಣುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಶೇ. ೭೦ ರಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆ ನಂತರ ಅದೇ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಾಗ ಬೋರರ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತೀರ ರೋಗಪೀಡಿತ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಉಪಚಾರ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಇದೇ ರಾಜ್ಯದ ಝಾರಝಹರ್ ಗ್ರಾಮದ ಭಗವಾನಸಿಂಗ್ ಅವರಿಗೆ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಗೋದಿ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಾಳುಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುತಗಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಾದ ಶ್ರೀ ಅಭಯ ಮುತಾಲಿಕ ದೇಸಾಯಿ ಇವರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ

೧೯೯೯-೨೦೦೦ ರಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶೇ. ೨.೯೧ ವೆನಿಲಿನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೇರಳದ ಎರ್ನಾಕುಲಮ್ ಹಾಗೂ ಮಾಯಲಾಡುಂಪಾರಾದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ. ೨.೫೬ ಹಾಗೂ ಶೇ. ೨.೭೧ ವೆನಿಲಿನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಸಮೀಪ ಇರುವ ಪ್ರಗತಪರ ಕೃಷಿಕರಾದ ಶ್ರೀ ತೆಜಸ್ವಿ ನಾಯ್ಕ ಇವರು ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದ ಉತ್ತಮ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಅವರ ಗೂಡಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೀರ್ತಿ ಧೈರ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶದವರಿಗೆ ಪಸರಿಸಿದೆ. ಮಳೆ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಅಫಿಡ್ಸ್ (Aphids) ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ ೨೦೦೨ ರಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ಇಳುವರಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ೪೦ ದಿಂದ ೧೦ ಟನ್‌ಗೆ ಇಳಿದಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸುತಗಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಫಿಡ್ಸ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದಾಗ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಡೈಫಾ (Diafa) ಎಂಬ ಬೇರೆ ಕೀಟವು ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಅಫಿಡ್ಸ್‌ನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ದೇಸಾಯಿಯವರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ'ವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಶ್ರೀ ದೇಸಾಯಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಅಫಿಡ್ಸ್ ಬಾಧೆ ಕಂಡು ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು. ಎಪ್ರಿಲ್ ದಿಂದ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಗಳವರೆಗೆ ಮಳೆಯೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇಸಾಯಿಯವರು ಹೊಲಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರಿನಲ್ಲಿ ೩೫ ಟನ್ ಕಬ್ಬಿನ ಇಳುವರಿ ಬಂದಿತ್ತು.

- ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೋಯಿಮತೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪೊಲ್ಲಾಚಿ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯಾದ ಅರುಲ್ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ್ ಇವರ

ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅರಿಷಿಣ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ರೋಗ ಬಂದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗೆ ಹುಳ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೂದಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಸಿ ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಸಿಂಪರಿಸಿದಾಗ ರೋಗ ಹಾಗೂ ಕೀಟಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿರುವ ವರದಿ ಇದೆ. ಅದೇ ಗ್ರಾಮದ ಸುಂದರಮ್ ಎಂಬುವರ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ರೋಗರಹಿತವಾದ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ದಾಖಲೆಯಿದೆ. ಅದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವನಸಮುದುರ್ ಗ್ರಾಮದ ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬುವರ ತೆಂಗಿನ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಯುರೋಫೈಡ್ ಗೆದ್ದಲು ಹತ್ತಿತ್ತು. ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳ ಹೋಮಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

- ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಬದವಾಹ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ರೀ ತಿವಾರಿಯವರ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಶೇ. ೭೦ ರಷ್ಟು ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಬೋಲ್ ವಿವಿಲ್ ಎಂಬ ಬೇರೆ ಕೀಟಾಣು ಬಂದು ಬೆಳೆ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೀಟಾಣುಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿತು ಎಂಬ ವರದಿ ಇದೆ. ಇದೇ ರಾಜ್ಯದ ದೇವಾಸದಲ್ಲಿ ೨೦೦೦ ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೩೫೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಸೋಯಬೀನ್ ದೊರೆತಿದ್ದರೆ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೀರು ಹಾಯಿಸದಿದ್ದರೂ ೨೦೦೧ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೨೧೦೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿ ದೊರೆತಿದೆ.
- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ೩೦೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಕೆ ಯೊಡೆಯುವಂತಹ ದ್ರಾಕಿ ಬೀಜ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದ ಕೇವಲ ೨೧ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದ ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

ಇತರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ

- ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡದ ಚಿಲೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕೆನೆಡಿಯಲ್ ಬಾರ್ಬಾ ನೆಗ್ರಾ ಗೋದಿ ತಳಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಇಳುವರಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಲಿಮಾ ಬೀನ್‌ದ ಉದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೦.೮ ಮೀ. ಇರುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದ ಅದು ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದ ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

- ಚಿಲೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಟೋಮೆಟೋ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ಟರ್ಮಾನ್ ಬ್ಯಾಕ್ಟಿರಿಯಾದಿಂದ ರೋಗ ಬಂದಿತ್ತು. ಗಂಧಕದಿಂದ ಗುಣವಾಗದಾದಾಗ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೂದಿಯಿಂದ ರೋಗವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ರುಚಿಯುಳ್ಳ ಬೆಳೆ ಬಂದ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಪೀಯರ್ಸ್ ಎಂಬ ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಫೋಲಿಟಾ ಕೀಟದಿಂದ ರೋಗ ಬಂದಾಗ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೂದಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ರುಚಿಯುಳ್ಳ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವಂತಹ ಹಣ್ಣುಗಳು ದೊರಕಿದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.
 - ಬಾಲ್ವಿಮೋರದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ನಷ್ಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಿಪ್ಸಿ ಮಾಥ್ (Gipsy moth) ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ತರಲು ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ
 - ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿರುವ ಪೆರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಹೆಡೆನ್ ಜಾತಿಯ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಹೆಚ್ಚಳ ಆಗಿರುವ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೧೦,೦೦೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೩೦,೦೦೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿ ಬಂದರೆ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೮೪,೦೦೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿಯ ದಾಖಲೆ ಇದೆ. ಇದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ “ಈಸ್ಲಾ” ಜಾತಿಯ ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಶೇ. ೪೦ – ೭೦ ಶಿಲೀಂಧ್ರ ರೋಗ ಬಂದಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಐದನೆಯ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಗೊಂಚಲು, ಕನಿಷ್ಠ ಇಳುವರಿ ಹಾಗೂ ಎಂಟೂವರೆ ತಿಂಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಬಾಳೆ ತಳಿ ಈಸ್ಲಾ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದ ನಂತರ ೧೨೦ ಹಣ್ಣುಗಳು ಇರುವಂತಹ ರೋಗ ರಹಿತವಾದ ದೊಡ್ಡ ಗೊನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೇವಲ ಆರು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಬಂದ ದಾಖಲೆ ಇದೆ.
- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಫಿ ಹೂ ಬಿಟ್ಟ ನಂತರ ಫಲ ಕೊಡುವುದು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ.

ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಎಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವು ಬಿಡುವುದು ಹಾಗೂ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಒಳಗಾಗಿ ಫಲ ಕೊಡುವ ಹಾಗೂ ೧೪ ನೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೂವು ಬಿಡುವಂತಹ ದಾಖಲೆ ಪೆರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ.

ಅದೇ ದೇಶದ ರೋಝಾ ಮೊರಾಲ್ಸ್ ಇವರಿಗೆ ಪಪಾಯಿ ಹಣ್ಣುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ರೋಗರಹಿತ ರುಚಿಯುಳ್ಳ ಹಣ್ಣುಗಳು ೮-೯ ತಿಂಗಳುಗಳ ಬದಲು ಆರು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ದೊರಕಿದ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ತೀವ್ರ ರಸಾಯನಿಕಗಳ ಸಿಂಪರಣೆಯಿಂದ ಹಾಳಾದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೆಂ.ಮೀ. ನಷ್ಟು ಕಿತ್ತಲೆ ಹಣ್ಣುಗಳ ಸಸಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

- ಪೆರು ದೇಶದ ಲಿಮಾ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ "ವಾರ್ಟ್" ಎಂಬ ರೋಗ ಬಂದಿತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದ ೩೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇದಲ್ಲದೇ "ನೆನೆ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎತ್ತು ಪೈರೋಪ್ಲಾಸ್ಮೋಸಿಸ್ ರೋಗದಿಂದ ಪಿಡಿತ ಆದಾಗ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಬೂದಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆರಾಮವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.
- ಪೆರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹಾಗೂ ಬೂಷ್ಟ್ ರೋಗ ದಾಳಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಗೆ ಐದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಗೆ ೨೫ ರಿಂದ ೩೫ ಕಾಯಿಗಳು ಬಿಡಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಮತ್ತು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣವುಳ್ಳ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳು ಸಿಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು.
- ಸುಟಲ್ ಜಾತಿಯ ಲಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೭೦೦೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೧೫,೦೦೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿ ಬಂದರೆ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೧೭,೨೦೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿಯ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

- ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ ಬೀನ್ಸ್ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೨೨೭೬ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ತಜ್ಞರು ಈ ಇಳುವರಿಗೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಹಾಗೂ ಪೆರು ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.
- ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸೌತೆಕಾಯಿಯ ಒಂದು ಬಳ್ಳಿಗೆ ೫-೬ ಕಾಯಿಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ೧೭ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ೨೫-೩೦ ಸೆ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಹಾಗೂ ೨೦-೨೫ ಸೆಂ.ಮೀ. ದಪ್ಪನೆಯ ಕಾಯಿಗಳು ದೊರೆತದಾಖಲೆ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೯೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ೮೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಸುತ್ತಳತೆಯ ಕ್ಯಾಬೇಜ್ ೬೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದ ಪಡೆದ ವರದಿಗಳಿವೆ.
- ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಮೇಲೆ "ರಾಂಚಾ" ಎಂಬ ರೋಗ ಶೇ. ೭೦-೧೦೦ ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೋಮಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ರೋಗಪೀಡಿತ ಸಸಿಗಳೇ ಪುನಃ ಜೀವನ ಪಡೆದು ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿ ನೀಡಿದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದ ಹೂವುಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬಾಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಹೂವುಗಳು ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೆ ಹಾಳಾಗದೇ ತಾಜಾತನ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
- ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ೧೩೦ ಅಡಿ ಆಳವಾದ ಬೋರವೆಲ್ ನೀರಿನ pH ೯.೫ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ಅಂಶ ೧೧೫೦ ppm ಇತ್ತು. ಬೋರವೆಲ್ ಹತ್ತಿರ ನಿತ್ಯವು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಾಡಿ ಬೋರವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಬೂದಿ ಹಾಕಿದಾಗ ನೀರಿನ pH ೭.೨ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ಅಂಶ ೭೨೦ ppm ಗೆ ಇಳಿದ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಅಂಶ ಇರುವ ನೀರು ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹದ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಪೋಲಂಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ರೋಸೆನ್ ಬಿರುಬರ್ಗ ಇವರ ಹೊಲದ ಮಣ್ಣಿನ pH ೪.೪ ಇತ್ತು. ಇಂತಹ ಆಮ್ಲಯುಕ್ತ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು pH ನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಸುಣ್ಣ, ಸಗಣಿ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಸಗಣಿ ಕುಳ್ಳಿನಪುಡಿ ಹಾಕಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೂದಿ ಸಹ ಹಾಕಿದರು. ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದಂತಹ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದು ಹೋಮ ಕೃಷಿಯ ಚಮತ್ಕಾರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದ ಪೋಲಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೯೮೧ ರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈಗ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಅವರ ಜೀವನದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನರಮಂಡಲದ ರೋಗಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಅಸ್ಥಿಮಾ, ಹೃದಯವಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಕಿವಿಗಳ ವಿಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ.

ವಿಕಿರಣ ಮತ್ತು ವಾಯು ಪ್ರದೂಷಣಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಹಾರ - ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ

- ವಿಕಿರಣದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಆತಂಕ ಕೊಡುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಪೋಲಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿಕಿರಣದ ಅಂಶವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೂದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿಕಿರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ ವರದಿಯಾಗಿದೆ.
- ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨, ೧೯೮೪ ರ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಭೋಪಾಲ್ ಗ್ಯಾಸ್ ದುರಂತ ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಯುನಿಯನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್

ಕಾರಖಾನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಘಾತಕ ಮಿಥಾಯಿಲ್ ಐಸೋಸೈನೇಟ್(MIC) ಗ್ಯಾಸ್‌ದ ಸೋರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಅಸುನೀಗಿದರು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಿಂದ ನಿರಂತರ “ಹಿಂ ತ್ಯಂಬಕಮ್ ಹೋಮ್” ಮಾಡಿ ಕುಶವಾಹ ಹಾಗೂ ರಾರೋಡ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಸೇರಿ ಐದಾರು ಕುಟುಂಬದವರು ಬದುಕಿದ ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಸತ್ಯದ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ವೃಕ್ಷ-ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗದ ಪ್ರಭಾವ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಸೂರ್ಯೋದಯ ಹಾಗೂ

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದರ ಘಾತಕ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಿರುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ, ಹೊಲದ, ತೋಟದ ಹಾಗೂ ಸಾಕಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಆಚರಣೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. ಅಂಥ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಅಂಥವಿಶ್ವಾಸಗಿಂತ ಘಾತಕ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾನುಭವದ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಲಮಪೂರ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯದ ಕೊಯಿಂಬತೂರ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೂ Five Fold Path Mission, Dhule(Maharashtra) ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೋಮದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಕೃಷಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶರದ ಪವಾರ ಇವರು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶೇಷ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನ್ನು ಭೇಟಿ ನೀಡಬಹುದು.
www.terapiahoma.com, www.homa1.com, www.agnihotra.org,
www.homatherapy.org, www.tapovan.net, www.homatherapyindia.org
